

Preek 1 Samuël 24

Broeders, zusters,

Kent u die reclame nog van Popla toiletpapier? Op de wijs van '1,2,3,4 hoedje van papier werd er gezongen: *1,2,3,4 zacht toiletpapier. Koning, keizer, admiraal, Popla kennen ze allemaal. 1,2,3,4 sterk toiletpapier*". In een tekeningfilmpje kwamen vervolgens een koning, keizer en admiraal achter een hofnar een paleis binnen en werden verwelkomd door de hofhouding, ieder vergezeld door een lakei met op een dienblad vier rollen wc papier. De boodschap is helder - misschien in dit verband een verkeerde uitdrukking, want zo helder is de grote boodschap ook weer niet - maar in ieder geval, op het toilet vallen alle verschillen tussen mensen weg. Het doet er niet toe of je een koning, een keizer of een admiraal bent. Voor Jan met de pet geldt hetzelfde als voor koning Willem Alexander. We hebben Popla – of een ander merk toiletpapier – nodig als we ons terugtrekken in het kleinste kamertje.

Daar moest ik even aandenken bij de voorbereiding van deze preek. De grote koning van Israël, Saul, die zijn behoefte doet in een grot, zo staat het terecht in de NBV vertaling die we zojuist lazen. In de NBG staat het nog een beetje bedekt, Saul zonderde zich af. In de SV staat het letterlijk vertaald uit het Hebreeuws: Saul ging zijn voeten dekken, een uitdrukking die het voor ons niet bepaald verduidelijkt. De Statenvertalers vonden het waarschijnlijk niet eerbiedig genoeg om gewoon te zeggen wat er hier werkelijk gebeurt. Ik herinner me uit de kinderbijbelvertellingen van vroeger dat Saul braaf een middagdutje aan het doen was. Maar de situatie is dus anders. Saul laat z'n broek zakken en zit met z'n blote billen te kijk, voor het hele leger van David. Hij wordt letterlijk 'te kakken' gezet. Dat is de situatie.....

En wat doet David? Als er toch iemand het recht had om nu z'n kans te grijpen en een opstand te beginnen dan David wel. Hij was tot koning gezalfd door de profeet Samuël. Hij had een belofte ontvangen dat hij koning over Israël zou worden. Maar in plaats van koning was hij een vluchteling geworden. Tot twee keer toe had hij een speer moeten ontwijken die de razende koning Saul naar hem toe gooide terwijl David niet anders deed dan voor hem op de harp te spelen zodat hij een beetje kalmeren zou. Saul kon de aanwezigheid van deze aankomende, talentvolle opvolger niet verdragen. En daarom probeerde Saul hem te laten sterven door hem legeroverste te maken en naar het slagveld te sturen, maar telkens weer kwam David als overwinnaar tevoorschijn uit de strijd met de Filistijnen. Uiteindelijk

hielp Michal, Sauls dochter nog wel, David te vluchten voor z'n schoonvader. Verschillende keren heeft hij op het nippertje kunnen ontsnappen uit de handen van Saul die hem op de hielen zit.

De tot koning gezalfde David vlucht voor Saul, die door God verworpen is als koning. David wist dat. Naar de maatstaven van onze tijd voldoende redenen om een guerrilla te ontketenen. David kon terecht zeggen: de troon is voor mij bestemd. God had hem dat al lang duidelijk gemaakt.

Hoe groot is dan de verleiding om God een handje te helpen en het heft in eigen hand te nemen. Zo reageerden Davids vrienden. Ze durfden zelfs de naam van God er aan te koppelen. Dit is het moment David: God heeft Saul in je macht gegeven!

Maar David dacht er anders over. Hij was een man naar Gods hart. Hij wandelde met God en hij wist Gods wil te verstaan. Dat is een absolute voorwaarde voor het verstaan van Gods leiding in je leven. Een dagelijkse omgang met God. In Psalm 5:4 schrijft David: *In de morgen HEER, hoort U mijn stem, in de morgen wend ik mij tot U en wacht.* David kende de gewoonte om dagelijks het aangezicht van God te zoeken, alles voor te leggen wat hem dwars zat en ook af te wachten op welke manier God zal antwoorden. En die dagelijkse omgang met z'n Schepper had David een gevoelige antenne gegeven voor Gods bedoelingen.

Ongetwijfeld zal David ook de boeken van Mozes gekend hebben waarin we over Jakob kunnen lezen. Jakob die ook een belofte had, net als David. Het eerstgeboorterecht was Jakob toegezegd. Maar we zien ook in Jakobs leven dat, toen hij zelf meende dat eerstgeboorterecht naar zich toe te moeten graaien, dat het mis ging. Daar heeft geen zegen op gerust. Jakob moest vluchten voor z'n enige broer Ezau. En later werd de bedrieger Jakob door z'n eigen schoonvader Laban bedrogen toen hij na de eerste huwelijksnacht ontdekte dat hij niet de vrouw Rachel kreeg waar hij om gevraagd had, maar haar oudere zus Lea.

En nog weer veel later werd Jakob door zijn eigen zonen bedrogen en heeft hij jaren met het verdriet moeten leven dat zijn zoon Jozef, die Rachel hem schonk, door een wild dier verscheurd was, terwijl dat in werkelijkheid niet zo was.

David wist, dat er geen zegen op zou rusten als hij God voor de voeten zou gaan lopen. Dan zul je oogsten wat je zelf gezaaid hebt. Ging het daar bij Saul zelf ook niet fout? Hij moest wachten op Samuël die zou komen om te offeren voordat hij de strijd met de Filistijnen mocht aangaan. In plaats daarvan kon Saul het geduld niet opbrengen en bracht

zelf een offer (1 Sam. 13). Zijn 'doe-het-zelven' werd de reden voor z'n val. Zijn ongehoorzaamheid heeft God doen besluiten het koningschap van hem af te nemen.

En daarom wachtte David. Hij wilde zich niet vergrijpen aan de door God aangestelde overheid en op die manier God voor zijn eigen karretje spannen. Ook Saul was door God aangesteld en je hebt het recht niet om je te vergrijpen aan de gezalfde des HEREN. Als God het tijd vindt dat Saul plaats maakt voor David zal Hij daar zelf wel voor zorgen.

Misschien wel even een tussenstop maken naar onze tijd. Persoonlijk geloof ik dat wij wat dat betreft wel van David kunnen leren. Hoe kijken wij tegen gezagsdragers aan tegenwoordig? Wij kennen een ander soort overheid. Die is democratisch gekozen door de meerderheid van stemmen. Maar juist om die reden verdienen zij ook het respect van het volk. En je mag ook gerust zeggen dat voor deze overheid niet minder geldt dat ze ons van Godswege gegeven is.

Tegenwoordig menen veel mensen dat vrijheid van meningsuiting ook betekent dat je gezagsdragers mag uitmaken voor rotte vis en hen kunt lastig vallen op straat of bedreigen op sociale media en het wordt er eerlijk gezegd niet beter op als politici zelf elkaar voor corrupt gaan uitmaken en gillen dat Nederland geen rechtstaat meer is en roepen dat er willekeur heerst.

Dan klinken de woorden van een christenpoliticus weldadig dat er op het Malieveld niet alleen maar geprotesteerd wordt tégen de overheid, maar ook dat er door duizenden christenen op die plaats gebeden is vóór de overheid. Ongeacht of die overheid iets verwacht van dat gebed of niet. Uit die christelijke houding spreekt respect voor de door God aangestelde overheid.

En dat respect zien we bij David ook. In plaats van Saul neer te steken terwijl hij daar in z'n blote billen zit, sluipt David richting Saul en in plaats van Saul te doden snijdt hij een stuk van de koninklijke mantel af die Saul naast zich neer heeft gelegd.

Vermoedelijk zal David daarmee een indruk van lafheid gemaakt hebben op zijn mensen. Ze moeten gedacht hebben dat de leeuw zijn tanden verloren heeft. Wat is hij nou voor een leider? Hij is toch de man over wie gezongen is: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden. Wat is daar nu van over?

Je zou kunnen zeggen dat David hier al een type, een voorafschaduwning van, of een richtingaanwijzer is naar zijn grote nakomeling, Jezus. Ook ten aanzien van Jezus bestonden er hoge verwachtingen. Hij is de man, zei men. Hij geneest zieken, wekt doden

op, geeft de schare voedsel en durft de gevestigde geestelijke orde de waarheid te zeggen. Men wilde Hem zelfs koning maken (Joh.6:15). Zal dit niet de man zijn die Israël zal bevrijden van de Romeinse bezetter? Men hoopte op een politieke Messias. Een soort hoofdman van de Zeloten, een religieuze beweging die zich met geweld verzette tegen de overheersers. Maar als Jezus uiteindelijk niet aan de verwachtingen voldoet en begint te spreken over zijn lijden en sterven keren de mensen zich van Hem af (Joh.6:66). Jezus blijkt toch niet de held te zijn waar men achteraan wil lopen. Als Jezus gescholden werd, schold Hij niet terug, als Hij moest lijden, dreigde Hij niet, maar Hij liet het over aan Hem die rechtvaardig oordeelt. Hij liet zich uiteindelijk als een Lam naar de slachtbank leiden, deed z'n mond niet open, zelfs niet toen Hij de kans had om Pilatus en Herodes en de Joodse leiders de waarheid eens goed te zeggen. Voor zo iemand, iemand die de weg van vernedering, vervolging, verdrukking en lijden gaat, was uiteindelijk ook in Jezus' dagen weinig belangstelling.

En David koos voor diezelfde weg. Hij legde het in Gods hand. Hij zal rechtspreken. Dat is nu werkelijk leven uit Gods hand. Natuurlijk wilde David graag koning worden. Maar dan wel op Gods tijd. Niet jezelf recht verschaffen maar het aan God overlaten. David deed dat niet omdat hij een zachtgekookt eitje was, maar omdat het voor hem een levende realiteit is dat God de rechter is die beslist. Hij is de God van Israël, die bepaalt wanneer hij de koning van Israël zal worden.

Davids mannen begrepen daar helemaal niets van. Met moeite kon David hen ervan weerhouden om alsnog het recht in eigen hand te nemen. Maar kijk nou eens wat de vrucht is van Davids houding.

Saul is naar buiten gegaan en toen hij op veilige afstand was riep David hem na. Koning Saul, waarom vervolgt u mij? David valt op zijn knieën en laat aan Saul merken dat hij de kans om hem te doden bewust niet gebruikt heeft omdat hij Saul als de gezalfde des HEREN erkent. David toont hem het stuk van de koningsmantel dat hij heeft afgesneden. David heeft de kans om die koningsmantel om z'n eigen schouders te slaan bewust voorbij laten gaan.

De confrontatie met zoveel goedheid maakt dat Saul in tranen uitbarst. Saul belijdt dat David in z'n recht staat. Hij geeft er blijk van onder de indruk te zijn van het feit dat David het goede met hem voor had. Hij spreekt zelfs de wens uit dat de HEER hem zal belonen voor zoveel goedheid.

Saul erkent dat David ooit koning zal worden over Israël en smeekt hem om tegen die tijd zijn nakomelingen in leven te laten. Want dat gebruik was normaal in die tijd. Een afgezette koning werd met z'n hele gezin om het leven gebracht. David stemt in en hij is deze belofte ook nagekomen.

David's houding om geen eigen rechter te spelen heeft bewerkt dat Saul tot schuldbesef kwam. Dat was de vrucht van David's gehoorzaamheid aan God. David's goedheid was een spiegel voor Saul en hij kon niet anders dan tot de erkenning komen dat het er in zijn eigen hart heel wat donkerder uitzag.

Niet dat Saul nu tot bekering kwam, helaas viel hij weer terug in zijn oude patroon, maar dat Saul tot de erkenning van schuld kwam is wel te danken aan David's getuigenis.

En ook hierin is David een richtingaanwijzer naar zijn grote nakomeling Jezus.

Ik moet denken aan een andere Saul. Ook een Benjaminit, misschien wel vernoemd naar z'n verre voorvader, koning Saul. Deze Saul was een Farizeeër die meende God een goede dienst te bewijzen door christenen te vervolgen.

Onderweg naar Damascus verscheen Jezus aan hem. En zoals ooit David koning Saul nariep met de vraag waarom hij vervolgd werd, klonk het hier ook uit Jezus' mond:

Saul, Saul, waarom vervolgt je Mij?

En zoals ooit koning Saul tot de erkenning kwam dat het vervolgen van de rechtvaardige David een daad van afschuwelijk onrecht was, komt hier de Farizeeër Saul tot de erkenning dat het vervolgen van de grote Zoon van David een groot onrecht is. De confrontatie met zoveel goedheid blijkt voor hem een spiegel te zijn waarin de donkere kanten van zijn eigen hart aan het licht komen.

Bij de Farizeeër Saul zien we dat deze erkenning wel bekering bewerkt. Saulus wordt Paulus en gaat de naam van Jezus verkondigen in de wereld. En zijn boodschap is dat deze Jezus, de grote Zoon van David de Messias is, de echte Koning van Israël. Hij was de echte Man naar Gods hart. De volledig gehoorzame aan Gods wil.

Zijn voorvader David was in de geschiedenis die we net lazen een geweldig voorbeeld van gehoorzaamheid. Maar in zijn latere leven is ook hij de fout ingegaan. Denk alleen maar aan de manier waarop hij Bathseba tot zich nam en haar man Uriah de dood in joeg. In die geschiedenis zien we weinig terug van de David zoals 1 Samuël 24 hem voorstelt.

Maar bij David's nakomeling Jezus is dat anders. Hij speelde nooit eigen rechter, maar koos ervoor om ten onder te gaan aan ons onrecht. Hij onderging het, Hij droeg het, Hij nam het

mee de dood in, Hij vereffende de schuld, Hij betaalde de rekening. Zo heeft God ervoor gekozen om de overwinning tot stand te brengen. Niet door de macht van wapenen, niet door kracht of geweld, maar door de Geest. Het kwaad wordt verslagen door het goede. De boze wordt verslagen door de Goede.

De confrontatie met deze Jezus bracht Saulus van Tarsus op de knieën. En dat mag voor ons niet minder gelden. Ook voor jou en mij geldt dat we onder ogen moeten zien wie we zelf zijn. De aanblik van het kruis is altijd een dubbele confrontatie. De confrontatie met je eigen tekort. Het besef dat deze dure prijs betaald moest worden om ons kwaad uit te delgen en ons met God in het reine te brengen. Maar ook de confrontatie met zoveel oneindige liefde, dat Hij bereid was deze prijs voor ons te betalen.

De woorden van Saul zouden zo maar onze woorden kunnen zijn. *U hebt getoond dat U het goede met ons voorhebt.*

Saul smeekte dat David zijn nageslacht in leven zou laten. Bij Jezus gaat het nog verder. Hij zegt dat als wij in eeuwigheid niet zullen sterven. Hij vraagt maar één ding. Dat we, zodra we geconfronteerd worden met Zijn gehoorzaamheid en Zijn liefde, niet langer gaan doe-het-zelven door God voor de voeten te lopen, maar dat we ons vertrouwen voor onze redding op Hem te stellen.

Wie in Mij gelooft zal leven, ook al is hij of zij gestorven. Maar Hij vraagt van jou en mij wel een reactie: *geloof je dat?* (Joh.11:26) Dat wil zeggen: durf je op deze Jezus je vertrouwen te stellen en neem je jezelf voor om met Hem mee te gaan doen door het kwaad in deze wereld te overwinnen door het goede?

Voor wie dat doet wacht een prachtig vooruitzicht. Jezus gaat komen. Zoals de door Saul achtervolgde David uiteindelijk de koning van Israël mocht worden, zo zal de grote Zoon van David Jezus, Degene die ooit door de Farizeeër Saul vervolgd werd, ook Koning worden. Hij zal regeren en Zijn Koningschap zal geen eind kennen. Het kwaad zal dan definitief uit de schepping gebrand zijn. De aarde zal als nieuw zijn. En jij en ik mogen daarbij zijn.

Geloof het maar, want het is echt waar.....wie op deze Jezus zijn geloof bouwt zal nooit beschaamd uitkomen. AMEN